

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

Capvt XXIX. Historiæ superioris ambages & Casus, per Corollaria
explicantur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45653

sua prodendum. Fatentur, quæ egerunt. Vocatur è silua Comes, qui cum se ad supplicium putaret citari, filium inuenit Cæsaris generum factum. Martinus Crusius in Annal. Sueuiæ lib. 6. part. 2. ex quorundam sententia confirmat, quod Luifius Contarinus scribit, etiam factum Imperij successorem: quod etsi alijs Henricum alium successorem nominantibus non conueniat, tamen aptè potest ad mores trahi: vt mox audiemus. In loco, vbi Comes deliquit, Monachis templum struitur & domus, quæ Hirsaugia appellatur, notissimum hodièque, in Wirtenbergia, monasterium, cuius vt illustrior esset natalis origo, à tantorum Principum castibus fuit accipienda.

CAPVT XXIX.

Historia Superioris ambages & CASVS, per corollaria, explicantur.

Tinam Comes iste, siue Palatinus, siue quicumque alius, haberet multos imitatores! Enimuerò habet multos, sed rebellando. Habet etiam multos, qui in gratiam Principum recipiuntur: sed paucos, qui sic recepti, curent etiam in Numinis gratiam recipi, atque, vel de spolijs & rapinis suis, ædes Deo Diuisque sacras exstruant. Atqui idcirco Deus illos percussit, vt isti saperent; idcirco deiecit, vt, mente vnà cum fortunis erecta, resurgerent fortiores, diuinumque, posthac, cultum promouerent; non vt templa expilarent, aut loca Deo dicata euerterent, quæ illorum maiores, per tot prodigia excitati, foundationibus liberalissimis condiderunt: ducti vtique, *per vias rectas*; cum isti, tanquam impij, *in circuitu ambulent*, dum ad opes rapiendas reuertuntur, quas illorum proavi Deo donauerunt. Sed hæc missa faciamus, quia odiosum est, vlcera tangere.

I.

Psal. xx. 9.

Multa sunt alia, quæ, ex memorata historia Henrici, erui possunt documenta. Nam & quàm imbecilles atque irriti sunt, hominum conatus, si diuinæ obnitantur voluntati, & contra stimulum calcitent, perspicuè apparet. Frustra nitimini, qui celo repugnatis; cum Sisypho saxum voluitis, qui consilia contra su-

II.

N n peros

Pfal. 2. 2.

Tob. 3. 20.

Daniel. 3.

100.

Sap. 6. 4.

Eccli. 3. 21.

Matt. 16. 18.

Pfal. 96. 10.

peros fabricatis: etiam si gigantes sitis, sidera tamen non expugnabitis: inania meditamini, *ô reges terra & principes, qui conuenitis in unum aduersus Dominum & aduersus Christum eius. Non est enim in hominis potestate consilium Dei.* Vestra potestas, in paucos annos durat, potestas eius in generationem & generationem. Potestas vestra iubere potest; illius potestas facere. Nam *data est à Domino potestas vobis: ille à seipso habet potestatem, cui omnis potestas cedit; quoniam magna potentia Dei solius.* Itaque frustra filios vestros absconditis, parentes, frustra in peregrinas terras mittitis, vt Deo subducatis. Frustra æmulos vestros, *ô aulæ, dolo, ferro, veneno petitis; si illis diuina prouidentia regnum præparauit, digitulo vno non attingetis.* Frustra vos, *ô portæ Inferi, Ecclesiam impugnat: Porta Inferi non præualebunt aduersus eam.* Frustra vos, *ô impij, pios monitores persequimini: custodit Dominus animas Sanctorum suorum.* Potest eas, per tela, per ignes, per omnes machinationes vestras, per mille discrimina, per Iordanes, per maria, per leones, per caminos ignis ardentis, educere ad felicitatem. Aspera hæc quidem, sed, etiam per ambages, recta est via.

III.

In memoriam reducite alternas cum procellis vices, quas in historia paulo prius recitata audiuiſtis. Comes Palatinus prosperitate extollitur: mox metu Cæsaris iterum deprimitur. Fugit in siluam, & latebris gaudet: sed aduentu Cæsaris externatur. Denuò lætatur, se non agnosci; & natum sibi filium gratulatur: sed intra paucas horas, quanto luctu, eundem amittit? Filius ipse infans, è sinu matris abripitur ad lanienam. Inde tamen liberatus, in Ducis filium adoptatur. Apud hunc, cum maximè floret, in suspicionem, & præsentissimum vitæ periculum venit. Currit ad necem, & inuenit Cæsaris filiam in vxorem. Quanta hæc est vicissitudo? Hæc Dei via est, etiam de laqueo ducentis ad diadema.

IV.

De Corintho dictum est: *Hæc collibus attollitur, & vallibus deprimitur.* Quod & de Roma potest affirmari, quæ septem collibus est celebrata. Quin & tota terra ita est constituta, vt nunc per plana, nunc per aspera; nunc per summa, nunc per ima ducat; nunc prata, nunc flumina, immo tota maria euntibus obijciat. Hac inæqualitate vitæ humanæ varias vices & casus, viamque ad cælum tendentium, velut emblemate quodam, descripsit Deus. Ita homines sursum feruntur & deorsum. Maritimi mores, sunt mortalium mores; semper fluctuant; semper alternant,
Tollun.

Tolluntur ita, vt iam iam tacturos sidera summa putes. Deijciuntur ita, vt iam iam tacturos Tartara nigra putes. Hinc, in bello, Arcus fortium superatus est læpillime: & infirmi accincti sunt robore; quique paulò antè pugna superiores fuerunt, iam victi triumphantur; & in contrarium triumphant, qui fuere triumphati. Hinc repleti prius, ad vomitum ac satietatem, paulò pòst ad incitas redacti, tanquam mercenarij pauperrimi, pro panibus, se locauerunt: in contrariam autem, famelici saturati sunt. Et si de mulierum ærumnis, aut superbijis est quæstio, sæpe sterilis, cum Sara, Anna Elcanæ, Elisabetha, peperit plurimos: & quæ multos habebat filios, quæq; de ijs superbè alias contempsit, tanquam Niobe aliqua, infirmata est. amissione omnium liberorum. Quia Dominus mortificat, & viuificat: deducit ad inferos & reducit. Dominus pauperem facit & ditat: humiliat & subleuat. Suscitatur de puluere egenum: & stercore eleuat pauperem; vt sedeat cum principibus. & solum gloriæ teneat. Quòd planè perspicuum fuit, in Henrico Comitis Palatini filio. Vsq; ad eò non in diuersis duntaxat, sed in eodem etiam homine hæc est diuersitas, vt acerba dulcibus temperentur, & dulcia amaris restringantur: quæ non meruit, qui acerba non gustauit. Nam per patientiæ ac Virtutis templum, ad templum, Honoris gloriæque transeundum etiam Ethnici censuerunt. Quorum est & illud: *Dij laboribus omnia vendunt.* Nec quidquam pulchrum, nisi difficile. Recta igitur est via, per laborum & aduersorum ambages. Felix, qui Fasten piscem imitatur, in cuius ore maritima aqua salsaque mox fit dulcis. Nam bona indoles amara quæque sua dulcedine temperat, & vt Plautus loquitur, *Optimum est ærumnae condimentum æquis animis.*

1. Reg. 2. 4.

Ibid. 7. 5.

Vincent. lib.

18. c. 54.

Hac via Deus Noè deduxit, in arcæ carcerem eum includens, & lamentabile diluuium tot cognatis, tot affnibus eius, & toti Mundo inducens; sed per contemptibile lignum iustum gubernans, ipso, in quem eum inclusit, carcere, & tantis fluctibus liberauit. Hac via profugum in fratris iustum Iacob deduxit per vias rectas, & ostendit illi regnum Dei, & dedit illi scientiam sanctorum: honestauit illum in laboribus, & compleuit labores illius. In fraude circumuenientium illum affuit illi, & honestum fecit illum. Custodiuit illum ab inimicis, & a seductoribus tutauit illum, & certamen forte dedit illi, vt vinceret, & sciret, quoniam omnium potentior est sapientia. Nam Patriarcha iste iam primogenituræ privilegio auctus, iam odij fraterno grauatus; iam benedictione,

V.

Gen. 7. 6.

Sap. 10. 4.

Gen. 28. 5.

Nu 2

patris.

Sap. 10.

Gen. 37.2.

Gen. 37.9.

patris, iam fratris comminatione vices alternauit; iam exilio miser, iam ouium fœtu locuples: diurnam seruitutem seruiens circumuentus est, & pro Rachaële Lian, sed & ipsam etiam tandem Rachaëlem adeptus, mæstas lætāsque nuptias celebrauit. Neque in reditu sine periculo fuit, Laban Deos suos repetente; & Esau cum valida manu occurrente; vt ad eò & à tergo, & à fronte premeretur. Idem tamen, quem homines agitarunt, Angeli vel colluctantes, vel in scalis sursum ac deorsum & ipsi commeantes, recreauerunt. Hac via Deus *venditum iustum non dereliquit Iosephum, sed à fratribus peccatoribus, & ab Ægyptijs calumniatoribus liberauit eum: descenditq; cum illo in foueam, & in vinculis non dereliquit illum: donec afferret illi sceptrum regni, & potentiam aduersus eos, qui eum deprimebant: & mendaces ostendit, qui maculauerunt illum, & dedit illi claritatem eternam.* Mira varietas; miræ vices, miri fluctus. Charissimus Patri, fratribus fit odiosissimus. Castissimo insidiæ fiunt ab ijs, quos *de crimine pessimo* accusauit. Is qui modò florida veste conspicuus & alijs prælatus fuit, tunica spoliatur polymita nudatur. Is qui viderat, *quasi solem & lunam, & stellas viderim adorare se, in cisternam veterem* mittitur; quasi mancipium venditur; traducitur, quasi adulter; compingitur innocens in catenas; & tandem, per carceres ascendit ad solium, per catenas venit ad coronas: per vincula euectus est ad sceptrum. Quippe etsi rex non fuerit, par tamen propemodum fuit illius potentia, cum regia potestate. Per has ambages illum Deus deduxit; quis neget, per vias rectas deduxisse? De Iob, quid opus est multa commemorare? Ille potentissimus, ditissimus, felicissimus, & quod plus est, etiam iustissimus atque sanctissimus, de folio in sterquilinum descendit, vt rursus, de fimo ad sceptrum eductus, *de stercore pauper eleuaretur.* Quanta fuit metamorphosis, ex Cræso Iros, ex Iro Cræsus? & rursus ab omnibus colebatur, qui omnium fuit peripsema. Quis neget hanc rectam fuisse viam? Iustus erat antè & misericors, ac in pauperes liberalis; sed multò postea, in his virtutibus, confirmatior, quia plus discit expertus æstimare calamitates, vt etiam illa testatur, quæ dixit:

Non ignara mali miseris succurrere disco.

Dauid quoties fortunam sensit variatam? A proprijs fratribus reprehensus; à Goliath hoste irrisus; à Nabal neglectim contemtus; à Michol vxore, cum saracasmò, spretus; à Semei conuicijs faucia-

fauciatus; ab ipso Saule toties ad necem quæsitus; per hæc omnia, velut per atrocem, eamque non vnam tempestatem emerfit, ad summam dignitatem rex factus. Hæc via recta erat, quia erat via Heroum & generosorum; per qualem etiam Poëtæ fingunt, Herculem suum meruisse, vt inter sidera collocaretur. Horum sententiâ non voluptas, sed aduersa illum extulerunt.

Quid exemplis pluribus opus est? *Nonne hæc, atque eiusmodi plura, ipsum oportuit pati Christum, & ita intrare in gloriam suam?* Vt homo debebat nos redimere; vt Deus nobis innotescere. Qua de caussa alternum in illo fuit rerum secundarum & aduersarum regnum. Vix, eo in has auras nato, Angeli carmen Genethliacum cecinerunt, & insonuit, per campos, lætum illud: *Gloria in excelsis Deo: cucurrerunt Pastores, & reuersi sunt glorificantes, & laudantes Deum, in omnibus, que audierant, & viderant: properarunt ab Oriente Magi, & intrantes domum inuenerunt puerum cum Maria matre eius, & procidentes adorauerunt eum: & apertis thesauris suis obtulerunt ei munera, aurum, thus & myrrham.* Hæc iucunda & honorifica fuerunt; sed interuenere & præuenere iniucunda ac difficilia toleratu. Nam *in propria venit, & sui eum non receperunt: non enim, etiam nondum nato, erat ei locus in diuersorio.* Neque locus erat, cum natus esset, de qua caussa, inter bestias, in stabulo habitauit. Magna est diuersitas, inter pecudes iacere, & reges habere adoratores. Octiduum ierat, & iam cepit vulnerari; iam sanguinem fundere, cum circumcideretur, haud sanè exiguo cruciatu. Laudatus est à Simeone & Anna, in templo, sed ad interneccionem mox quæsitus ab Herode, atque in exilium fugam, facere coactus. In exilio quoque, vt fit, credibile est, ei non pauca ingrata accidisse. Adultus interfuit nuptijs, interfuit & conuiuijs; sed & 40. diebus & 40. noctibus ieiunauit; sæpiusque esuriit, post magnos labores. Eum illi honorem exhibuit Magdarena accumbenti, vt calidis lachrymis pedes eius ablueret, atque illis capillis tergeret, quos antè ornauerat in omnem vanitatem. Sed hunc honorem Phariseus importunissima murmuratione contaminauit, mellique acetum infudit. Aliàs cum, ob miraculorum patratiõnem, ab omnibus alijs pro magno Propheta, pro Filio Dei, pro Messia haberetur; inuidia Iudæorum nonnullorum omni eum contumelia affecit; variorumque impositione criminum oneravit. In monte Thabor, instar solis, effulsit, ipsaque etiam

V I.

Luc. 24. 26.

Luc. 2. 14.

Matth. 2. 11.

Ioan. 1.

Luc. 2.

vestis eius, tanquam nix splenduit: ut iudicarent Apostoli, bonum esse, ut ibi habitarent. At quàm atrociter hunc montem mons Oliueti, ac mons Caluarie compensauit? In monte Oliueti, *Tristis erat anima illius usq; ad mortem; & vestes eius, instar vermiculi; sanguineo sudore madentes erubuerunt.* Ibi illi ipsi tres Apostoli Petrus, Ioannes & Iacobus, non dixerunt: *Bonum est, nos hic esse,* sed & illi, & ceteri omnes, *relieto eo, fugerunt.* Postea, usque ad vltimum spiritum, nullam bonam horam habuit; omnibus totius corporis membris, omnibus animæ potentijs, omnibus modis, cruciatus est: falso accusatus, iniuste damnatus, diriter flagellatus, spinis crudeliter coronatus; clavis, lanceisque viuis ac mortuus immaniter transfossus; nec sine summa infamia in patibulum adactus, inter latrones, atque instar latronum, interfectus est. Hæc

Luc. 24. 26. *via fuit ipsius Filij Dei: hæc oportuit pati Christum, & ita intrare in gloriam suam.* Per talia, *datum est illi nomen, quod est super omne nomen.* Sic, media die, sol obscuratus; sic petra scissæ, sic monumenta aperta; sic prodeuntes mortui; sic gloriosa resurrectio testata est, eum esse Dominum vniuersi.

VII.

Quod si igitur hæc via, per tot abrupta & scopulos, *recta est, cum sit via Sanctorum, & via ipsius Filij Dei: quis est, qui non sibi ipsi quotidie occinere debeat: Si in virid. ligno hæc faciunt, in arido quid fiet?* Si Christus innocens, impollutus, agnus sine macula; si Apostoli sanctissimi; si Martyres cælesti amore ardentes; si Eremitæ & homines Deo charissimi, per tot tormenta, & aduersa ad regnum & coronas peruenire debuerunt: quid peccatoribus non erit tolerandum? Hi non tantum eiusdem sunt, cum ceteris hominibus, conditionis, ut proinde illis cogitandum sit, vitam humanam sine malis esse non posse, atque idcirco ex necessitate virtutem esse faciendam; neque tantum patientiam sibi exercendam constituere debent, ut patientiæ præmium mereantur; sed etiam innumera admiserunt, merito luenda. Si igitur, loco æterni ignis, aut flammaram in Purgatorio subeundarum, illis elementissimus Iudex iniuriam aut contumeliam à falso fratre irrogatam immittit; si detrahi de honore, si de boni nominis existimatione, per mendacia, & vindictas alterius finit; pareit, non fauit; limat, non mactat. Hæc est recta via, qua ex inuio reducuntur. Recta via est, si illi rectè per eam ire volunt: si non incipiunt murmurare; si non conqueri, si non serere execrationes, si Deum

NOB

non accusare, qui, quos amat castigat. Et certè etiam qui Deum maximè amant, maximè, pro nomine Dei, optant contumeliam, & quiduis pati. Qui autem parum amant, parum, illius amore tolerant: qui non amant, nihil tolerant patienter. Nec enim tolerare sufficit; cum etiam diabolus grauissima sustineat tormenta, quibus ferendis non modò nihil præmij meretur, verùm etiam semper peccat. Diabolo itaque similes sunt, qui quæ ferunt, cum indignatione, & odio, & vindicta ferunt. Malum igitur grauius reddunt, quod grauius ferunt. Neque est, quod dicant: *aliud malum libentiùs paterer; hoc quod nunc premit, opprimit.* Stulti hoc dicunt. Non est enim ægroti, vt Medico, sed Medici, vt ægroto præscribat. Deus longè exactiùs nouit, quid nobis profit; in illum cogitationem nostram iactemus; illi erit cura de nobis; ille nouit, quali emplastro indigeamus: ille dixit: *Mundus gaudebit, vos verò contristabimini.* Quamobrem Sancti finunt se duci diuina voluntate: nullos casus metuunt, nullam fortunam formidant: sciunt enim vias Domini esse rectas, & sic, etiam per has ambages, rectè se duci ad diadema. Qui fidit Deo, non aberrat. Ac, ne desperemus, aduersa lætis identidem temperantur; mutantque vices nunc amara, nunc dulcia: vt dicere possimus: *secundum multitudinem dolorum meorum, in corde meo, consolationes tuæ laetificauerunt animam meam.* Conqueri non possemus, si per sola aspera duceremur: nunc aspera planis mitigantur. Ita bonus est Deus, qui, ob nullos casus acerbos, iniustus esse est existimandus.

Ioan. 16.

Psal. 93. 19.

C A P V T X X X.

Quinam, & quanto fructu, considerarint, Casus omnes, non à Fortuna, sed à Deo mortalibus inuehi?

Voniam ergo neque à Fato, neque à Casu, neque à Fortuna, sed à Deo regitur Mundus; Deus autem neque necessitatem hominibus, ad agendum inijcit; neque temerè aut fortuitò quidquam finit fieri; sed, summo consilio omnia dirigit, quæ illi, qui cæci sunt, cæcæ Deæ ascribunt, aut Casu contingere arbitrantur: superest, vt diuinam prouidentiam, bonitatem, æquitatem, inter

inter